

מתוך רשומה לבלוג של חברת תוכנה

כסף לא צומח על מחשבים: תעשיית הפינטק, הזדמנויות וסיכונים

לאחרונה מצאו עצמם ראשי הכנסייה האנגליקנית מתחבטים בסוגיה שאינה רוחנית בעליל - המאמינים המגיעים לתפילות, האירועים והטקסים נושאים עליהם פחות ופחות כסף מזומן. בכירי הכנסייה, שתפעולה תלוי ביותר מחצי מיליארד לירות שטרלינג תרומת ציבור המאמינים בשנה, הבינו שאם לא יתאימו עצמם במהירות לשינויים באורח החיים של הקהילה, עתידם יהיה מאחוריהם. מאז הקיץ האחרון, הוחלפו צלחות התרומה המסורתיות בכארבעים כנסיות נבחרות במסופונים אלחוטיים לאיסוף תרומות ותשלום על שרותי דת. הניסוי הוכתר כהצלחה מסחררת וכעת בכוונת הכנסייה להטמיע את השינוי בכל רחבי המדינה. תומס קרומוול, שפירק את המנזרים הקתוליים באנגליה במטרה להעביר את ההון הרב שנצבר במרמה בידי אנשיהם לידי המלך, ודאי היה מעריך מערכת שמאפשרת פיקוח על הכספים הנגבים מהמאמינים ועל השימוש בהם.

מזומן הולך ונעלם

העולם צועד לקראת וויתור מוחלט על הכסף המזומן. בשבדיה, מובילת התהליך, אימצו רב הצרכנים פתרונות תשלום דיגיטליים או לכל הפחות, עברו לשימוש בכרטיסי אשראי. כמות השטרות והמטבעות במחזור ירדה למחצית יחסית לעשור הקודם וצפויה להמשיך ולהידלדל בעתיד הקרוב. [הבנקים השבדיים קיזמו לאחורנה](#) חקיקה הדורשת מבנקים לנהל מזומנים, במטרה לעצור את התחרות מצד שירותי הלוואות דיגיטליים, אך נבלמו בידי הממשלה.

בקנדה נבחנת בימים אלה האפשרות להנפיק מטבע דיגיטלי. הציבור הקנדי נוהר לקראת תשלומים והשקעות בביטקוין, בעוד הרגולטורים במדינה מנסים להאט את התהליך. נגיד הבנק של קנדה, סטיבן פולוז, מזהיר כי אמצעי התשלום היחיד הבטוח לחלוטין עודנו הכסף המזומן. "נניח שאתם יודעים שמתקפת סייבר עומדת להפיל את כל המערכת הבנקאית בקרוב, האם לא הייתם רוצים שיהיה עליכם כסף מזומן?" שאל [בנאום שנשא](#) בפני עובדי הבנק המרכזי לפני זמן מה. חומת הרגולציה ניצבת אל מול ראשי התעשייה הפיננסית החדשה במרבית מדינות המערב כולל ישראל, כפי שנראה בהמשך.

חדשנות טכנולוגית אל מול רגולציה מסורתית

תעשיית הפינטק מפתחת תשתיות וכלים, שמטרתם להחליף את המערכת הפיננסית המסורתית (הכוללת בנקים, חברות ביטוח והשקעות, מסחר וניהול סיכונים) בטכנולוגיה מהירה, זמינה ונוחה יותר לשימוש. התחום צומח במהירות אדירה בשנים האחרונות, והיקף העסקאות בו צפוי [לפי דלויט](#) להגיע עד 2021 ל-16,213 מיליון דולרים. לפי נתוני [סטארטאפ ניישן סנטרל](#), פעילים בישראל 61 משקיעים בתחום הפינטק וכ-421 סטרטאפים בתחום (בהם 13 חברות שנוסדו במהלך 2018). 69% מהחברות הללו שיחררו מוצרים לשוק, החל מאפליקציות סלולריות לשימוש אישי ועד לפתרונות רחבי היקף למוסדות פיננסיים וממשלתיים.

אחד המאפיינים של עידן הפינטק, שעודו בחיתוליו, הוא העדר רגולציה מתאימה. תעשיית הפינטק מתפתחת במהירות אדירה ואילו הרגולטורים, עליהם מוטלת המשימה להגן על כספי הציבור מחד ועל המדינה מאידך, מתקשים לעמוד בקצב. הדבר מגדיל את הרווחים הפוטנציאליים של חברות הטכנולוגיה בתחום אך גם את הסיכון שנוטלים הצרכנים והגופים המשתמשים במוצריהן. הגופים האמונים על הפיקוח על המערכות הפיננסיות

מתאמצים לסגור את הפער, אך לעתים נדמה שהם עסוקים יותר בהגנה על המערכות הפיננסיות המסורתיות מפני תחרות ובמלחמה בהלבנת ההון מאשר ביצירת מערך פיקוח יעיל שיגן על הצרכנים. בארץ, מטילים בנק ישראל ורשות שוק ההון את האשמה זה על זה בעוד שמתן הרישיונות לנותני שירותים פיננסיים דיגיטליים (הנדרש לפי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים) מתעכב. הבנקים הישראליים משקיעים כולם בחדשנות בימים אלה, אך הם עושים זאת בהתאם לאינטרסים העסקיים שלהם, ואלה לא תואמים בהכרח את אלה של הצרכנים או יזמי הפינטק.

במאי השנה פנו נציגי התעשייה [לוועדת הרפורמות של הכנסת](#) בטענה ש"הבנקים משבשים ומשתקים את הפעילות העסקית של החברות מתוך מטרה למנוע את פעולתם". האחריות על טיפול בסטרטאפים בתחום הפינטק נמצאת בידי הבנקים ואלה חוששים להשקיע בסטרטאפים בסיכון גבוה. חדוה בר, המפקחת על הבנקים, אומרת כי 20% בלבד מחברות הפינטק הישראליות מנהלות חשבונות בנק מקומיים. הרשות לניירות ערך הציעה מספר משטרי רגולציה אפשריים להנפקת מטבעות קריפטוגרפיים, הכוללים "ארגז חול רגולטורי" שיקל על חברות הפינטק המקומיות (שיטה זו שנמצאת בשימוש בבריטניה, סינגפור ואוסטרליה, מאפשרת לסטרטאפים לבחון טכנולוגיות פיננסיות חדשות בסביבה רגולטורית מקלה). לעת עתה, התהליך טרם הוסדר, דבר שעלול להוביל לבריחה של חברות ומשקיעים לחו"ל.

